

Stanowisko Forum Gmin Karpackich

My, mieszkańcy polskich Karpat, uczestnicy Forum Gmin Karpackich, zgromadzeni w dniach 26-27 września 2013 r. w Łukowem k. Zagórza (w powiecie sanockim województwa podkarpackiego)

Deklarujemy naszą gotowość do współpracy w ramach regionalnych koalicji, mających na celu realizację związanych z wdrażaniem Ramowej Konwencji o ochronie i zrównoważonym rozwoju Karpat (Konwencji Karpackiej) zadań publicznych oraz prowadzenie działalności pożytku publicznego w skali polskich Karpat, ukonstytuowanych w formie stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, celowego związku międzygminnego lub związku powiatów;

Deklarujemy naszą gotowość do współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego pozostałych Stron Konwencji Karpackiej, na rzecz wdrażania jej postanowień, oraz do podejmowania wspólnych działań w skali całego regionu karpackiego;

Świadomi faktu, że region karpacki jest wyjątkowym i dynamicznym środowiskiem życia wielu społeczności lokalnych, o unikalnym bogactwie przyrody, krajobrazu i dziedzictwa kulturowego, oraz wielkim potencjale ekologicznym i gospodarczym, jednak stojącym obecnie w obliczu gwałtownych przemian środowiskowych, społecznych, demograficznych i gospodarczych;

Stwierdzając z zaniepokojeniem, że dotychczasowy model rozwoju może w ciągu najbliższych lat doprowadzić w regionie karpackim do nieodwracalnych zmian tego środowiska i utraty stanowiących jego potencjał rozwojowy wartości przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych;

Wyrażając przekonanie, że podjęcie wspólnych działań może znacząco przyczynić się do ograniczenia obecnych zagrożeń oraz przyspieszenia rozwoju społeczno-gospodarczego regionu karpackiego, w oparciu o zrównoważone wykorzystanie jego zasobów naturalnych, oraz dzięki przewyżnieniu barier rozwojowych właściwych dla obszaru karpackiego i odniesieniu się do wyzwań stojących przed karpackimi samorządami w sposób innowacyjny i skoordynowany;

Odpowiadając na adresowane do władz regionalnych i lokalnych wezwanie Parlamentu Europejskiego do odegrania ważnej roli w strategiach rozwoju na rzecz regionów górskich, wyrażone w Rezolucji z dnia 22 września 2010 r. w sprawie europejskiej strategii na rzecz rozwoju gospodarczego i społecznego regionów górskich, wysp i obszarów słabo zaludnionych (2012/C 50 E/07); *podzielając* w pełni przekonanie Parlamentu Europejskiego, że w myśl art. 174 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej szczególną uwagę należy poświęcić regionom, które cierpią na skutek poważnych i trwałych niekorzystnych warunków przyrodniczych lub demograficznych, takim jak regiony transgraniczne i górskie; *popierając* stanowisko Parlamentu Europejskiego, że obszary te zasługują na odrębne programy rozwoju regionalnego oraz że postanowienia art. 174 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej powinny znaleźć odzwierciedlenie w konkretnych strategiach na rzecz rozwoju i środkach mających na celu przewyżnienie trudności, dostosowanie strukturalne tych regionów, wykorzystanie ich potencjału i zwiększenie ich konkurencyjności;

Biorąc pod uwagę fakt, że Zgromadzenie Ogólne ONZ w Rezolucji z dnia 19 grudnia 2007 r. odnotowało z zadowoleniem przyjęcie i podpisanie przez siedem krajów regionu Konwencji Karpackiej, oraz zachęciło do tworzenia wielostronnych rozwiązań instytucjonalnych i mechanizmów na szczeblu krajowym i regionalnym, zwiększonego zaangażowania władz lokalnych, a także innych zainteresowanych stron, w opracowywanie i wdrażanie programów i rozwiązań w zakresie planowania przestrzennego, oraz działań związanych ze zrównoważonym rozwojem w górach;

Przekonani, że działania na rzecz ochrony zasobów wspólnego dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego Karpat oraz zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego regionu karpackiego wymagają współpracy w skali międzynarodowej, transgranicznej i regionalnej, wykraczającej poza granice poszczególnych gmin, powiatów i województw;

Uznając, że postanowienia Konwencji Karpackiej oraz ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską tematycznych Protokołów do tej Konwencji wytyczają właściwy kierunek działań na rzecz zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego oraz zachowania wspólnego dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego regionu karpackiego;

Podzielając przekonanie wyrażone w Rekomendacji 296 przyjętej w dniu 29 października 2010 r. przez Kongres Władz Lokalnych i Regionalnych Rady Europy, o istotnej roli, którą we wdrażaniu Konwencji Karpackiej odegrać powinny władze lokalne i regionalne;

Powołując się na postanowienia Art. 13. ust. 2 Konwencji Karpackiej, zobowiązującego Strony Konwencji do prowadzenia polityki gwarantującej udział społeczeństwa w procesie podejmowania decyzji dotyczących ochrony i zrównoważonego rozwoju Karpat oraz wdrażania Konwencji, oraz na Decyzję Konferencji Stron Konwencji Karpackiej (COP2/10), dotyczącą ustanowienia i rozwoju mechanizmów krajowych przyczyniających się do wdrażania Konwencji Karpackiej, oraz przeprowadzenia konsultacji regionalnych;

Uważając, że kluczowe znaczenie dla powodzenia wdrażania postanowień Konwencji Karpackiej na poziomie regionalnym i lokalnym ma zapewnienie władzom regionalnym i lokalnym oraz innym zainteresowanym podmiotom i środowiskom szerokich uprawnień do współdecydowania i współuczestniczenia w procesie rozwoju i wdrażania Konwencji; *przeświadczeni* o tym, że wdrażanie postanowień Konwencji Karpackiej wymaga uwzględnienia opinii, aspiracji i potrzeb mieszkańców Karpat, wyrażonych w trakcie konsultacji społecznych prowadzonych na szczeblu regionalnym lub lokalnym, zapoczątkowanych po stronie polskiej w ramach realizacji projektu „Karpaty łączą - mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej”; oraz *uznając*, że dla zapewnienia możliwości udziału publicznego przedstawicieli społeczności lokalnych w procesie rozwoju i wdrażania Konwencji celowe jest powstanie oraz współdziałanie różnych, formalnie ukształtowanych bądź nieformalnych form udziału publicznego, w tym regionalnych i ponadregionalnych sieci współpracy, stowarzyszeń lub związków samorządów lokalnych;

Stosownie do swoich zadań i kompetencji wynikających z Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym oraz Ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym

Przedstawiamy nasze stanowisko:

Wyrażamy oczekiwanie, że strategie rozwoju i plany zagospodarowania przestrzennego polskiej części Karpat uwzględniać będą postanowienia Konwencji Karpackiej oraz jej tematycznych Protokołów, którymi związała się Rzeczpospolita Polska, będących częścią obowiązującego krajowego porządku prawnego;

Przyjmujemy z zadowoleniem uwzględnienie obszaru Karpat w Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju, wskazującej na konieczność budowania spójności terytorialnej przez planowanie interwencji na obszarach o szczególnych potrzebach;

Wyrażamy głębokie zadowolenie z faktu zaistnienia definicji obszarów strategicznej interwencji w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego, która w pełni pokrywa się z charakterystyką problemów zidentyfikowanych w obszarze Karpat; *Jesteśmy szczególnie zadowoleni* z faktu bezpośredniego wskazania w koncepcji Przestrzennej Zagospodarowania Kraju konieczności wsparcia zadań z zakresu ochrony środowiska oraz współpracy transgranicznej w ramach Konwencji Karpackiej;

Korzystając z możliwości stworzonych przez Umowę Partnerstwa *wyrażamy* głębokie zainteresowanie stworzeniem Karpackiego Obszaru Strategicznej Interwencji (KOSI) i wpisaniem KOSI do Umowy Partnerstwa oraz na listę indykacyjną obszarów strategicznej interwencji, która powstanie w ramach nowej Ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju;

Oczekujemy wsparcia Komisji Europejskiej oraz Rządu Rzeczypospolitej Polskiej dla inicjatyw i projektów realizowanych z udziałem jednostek samorządu terytorialnego Stron Konwencji Karpackiej, mających na celu wdrażanie jej postanowień, w szczególności w ramach nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020, oraz uwzględnienia możliwości wsparcia realizacji takich działań w następnym okresie programowania; *Wnosimy* o zastosowanie w nowej perspektywie finansowej przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej preferencji w trybie wyboru projektów i poziomie ich dofinansowania, uwzględniających wyższe koszty inwestycji infrastrukturalnych w regionie karpackim, z uwagi na uwarunkowania przestrzenne i utrudnienia o charakterze technicznym.

Postulujemy powołanie przez Marszałków Województw Małopolskiego, Podkarpackiego i Śląskiego wspólnej Grupy Tematycznej ds. zrównoważonego rozwoju obszaru polskich Karpat, umożliwiającej konsultowanie polityki rozwojowej tych województw oraz sprzyjającej podejmowaniu wspólnych inicjatyw i zawiązywaniu partnerstw na rzecz realizacji konkretnych przedsięwzięć w skali ponadregionalnej;

Postulujemy zawarcie porozumienia pomiędzy Marszałkami Województw Małopolskiego, Podkarpackiego i Śląskiego dotyczącego opracowania, w ścisłej współpracy z Ministerstwem Rozwoju Regionalnego, wspólnej ponadregionalnej strategii zrównoważonego rozwoju obszaru objętego zasięgiem stosowania Konwencji Karpackiej; lub dołożenie wszelkich starań, by strategie rozwoju tych województw w częściach dotyczących subregionów objętych w całości bądź w części zasięgiem stosowania Konwencji Karpackiej były ze sobą skoordynowane i wzajemnie komplementarne, a jednocześnie uwzględniające specyfikę rozwojową i specjalizację terytorialną poszczególnych województw;

Wnosimy do Rady Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej o przyjęcie i podpisanie Protokołu tematycznego do Konwencji Karpackiej, dotyczącego zachowania i promowania karpackiego dziedzictwa kulturowego, podczas Czwartego Spotkania Konferencji Stron Konwencji (COP4) we wrześniu 2014 r.;

Oczekujemy związania Rzeczypospolitej Polskiej wyżej określonym Protokołem, a następnie podjęcia przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego stosownych działań na rzecz wdrażania jego postanowień, oraz uwzględnienia potrzeby finansowego wsparcia realizacji zadań jednostek samorządu terytorialnego przy kształtowaniu programów operacyjnych w ramach nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020, dotyczących ochrony dziedzictwa kulturowego;

Podkreślamy potrzebę podjęcia konkretnych działań na rzecz ochrony krajobrazu kulturowego regionu karpackiego, stanowiącego o wyjątkowej atrakcyjności turystycznej naszego regionu, wyrażając jednocześnie obawę, że obowiązująca obecnie Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w niewystarczający sposób zapobiega jego postępującej degradacji, co obniża konkurencyjność polskiej części Karpat w stosunku do obszarów górskich i podgórszych innych państw karpackich lub alpejskich;

Postulujemy pełniejsze uwzględnienie przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi specyficznych warunków gospodarowania na obszarach Karpat, przez odpowiednie kształtowanie polityki na rzecz wspierania tradycyjnej ekstensywnej gospodarki rolnej, służącej zachowaniu różnorodności biologicznej i krajobrazowej Karpat, w szczególności przez odpowiednie dostosowanie programów rolno-środowiskowych;

Wyrażamy oczekiwanie, że Ministerstwo Spraw Zagranicznych uzna współpracę międzynarodową na rzecz ochrony i zrównoważonego rozwoju Karpat z pozostałymi Stronami Konwencji Karpackiej za istotny element polityki zagranicznej, sprzyjający dalszej integracji europejskiej, również z uwagi na rozwijanie współpracy z posiadającą status kraju kandydującego Republiką Serbii, lub objętą unijną Europejską Polityką Sąsiedztwa Ukrainą;

Wyrażamy zadowolenie z podjęcia przez Ministerstwo Środowiska działań na rzecz opracowania Krajowego Planu Działań na rzecz wdrożenia po stronie polskiej postanowień Protokołu o ochronie i zrównoważonym użytkowaniu różnorodności biologicznej i krajobrazowej do Konwencji Karpackiej, oraz *deklarujemy* swoją gotowość do udziału w regionalnych konsultacjach projektu tego dokumentu;

Wyrażamy zadowolenie z faktu wejścia w życie w dniu 29 kwietnia 2013 r. w stosunku do Rzeczypospolitej Polskiej tematycznego Protokołu o zrównoważonej turystyce do Konwencji Karpackiej, oraz z przyznania przez Ministerstwo Sportu i Turystyki priorytetu dla wspierania projektów dotyczących zrównoważonego rozwoju turystyki, realizowanych w roku 2013 w Karpatach; oraz *wyrażamy* oczekiwanie, że działania podejmowane na rzecz wdrażania postanowień Protokołu o zrównoważonej turystyce, w szczególności projekty realizowane z udziałem jednostek samorządu terytorialnego, uzyskają podobny priorytet Ministerstwa Sportu i Turystyki również w latach kolejnych;

Apelujemy o włączenie się w działania szerokiej platformy współpracy: samorządów, instytucji, środowisk naukowych, organizacji pozarządowych, ruchów obywatelskich i podmiotów gospodarczych, działających na rzecz zrównoważonego rozwoju obszaru polskich Karpat, oraz służącej tej współpracy sieci wymiany informacji o Karpatach, utworzonych w ramach projektu Karpaty Łączą;

Apelujemy do wszystkich środowisk działających na rzecz zrównoważonego rozwoju regionu karpackiego oraz ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego Karpat o podejmowanie wspólnych działań na rzecz wdrażania postanowień Konwencji Karpackiej;

Wyrażamy naszą wdzięczność dla Rządu i społeczeństwa Konfederacji Szwajcarskiej za ich zaangażowanie we wspieranie, w ramach wkładu Szwajcarii w rozszerzenie Unii Europejskiej, procesu wdrażania Konwencji Karpackiej, w tym wsparcie dla realizacji projektu „Karpaty łączą - mechanizm konsultacji i współpracy dla wdrażania Konwencji Karpackiej”, służącego zacieśnianiu współpracy pomiędzy społecznościami lokalnymi Karpat, podobnie jak ma to miejsce w Alpach, w ramach wdrażania postanowień Konwencji Alpejskiej.

Łukowe k. Zagórza, 27 września 2013 r.

Otrzymują:

- Prezydent RP
- Prezes Rady Ministrów RP
- Minister Rozwoju Regionalnego
- Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
- Minister Środowiska
- Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego
- Minister Spraw Zagranicznych
- Marszałkowie Województw: Małopolskiego, Podkarpackiego, Śląskiego
- Parlamentarzyści z Województw: Małopolskiego, Podkarpackiego, Śląskiego
- Polscy Posłowie do Parlamentu Europejskiego

Kontakt: Monika Ochwat – Marcinkiewicz

Telefon: 785 341 089, mail: biuro@porozumieniekarpackie.pl

Adres korespondencyjny:

Stowarzyszenie Ekopsychologia
ul. Grabina 6/18, 32-840 Zakliczyn